

1999.11.27.

## Helykeresők

Az október elején kiszivárogtatott új stratégia a súlyos betegség félrekezelése – íme egy megállapítás Bauer Tamás szabad demokrata politikus napokban megjelent elemzéséből. És még egy: „Nincs tehát a szabad demokratáknak okuk arra, hogy a szocialistákkal szemben fogalmazzák meg a maguk identitásait.”

Lehetett bőségesen szemezgetni az elmúlt hónapban az SZDSZ követendő stratégiáját bíráló vagy éppen helyeslő dolgozatokból. Megszólalt politikus, párttag, szimpatizáns, párt közeli és párt távoli értelmiségi. A vita azt mindenesetre jelezte, hogy van miről beszélni.

Idézzünk még egy cseppet egy másik kritikustól, **Eörsi Istvántól**. „Ha eddigi konfliktusainkat elemezzük, akkor is az derül ki, hogy a közép mint helymegjelölő szó, nem alkalmazható ránk.” Cikkében ezt írja: „Ha mi egyenlő távolságot tartunk a Fidesszel és az MSZP-vel, akkor az MSZP-re szavaznak mindazok, akik le akarják váltani a Fidesz-kormányt.”

Akkor most jobbra vagy balra át? – kérdezhetné a kívülálló. A kérdés azóta kérdés, amióta a kiszivárgás réme utolérte a szabad demokratákat is, vagyis megjelent a nyilvánosság előtt egy stratégiai elemzés, amely a „sem Fidesz, sem MSZP” szlogennel foglalható össze. Aztán megszólaltak a párt frontemberei. Magyar Bálint és Demszky Gábor egyaránt azt üzenté, hogy a négyéves MSZP-múlt árnyékától kell legelőbb megszabadulni, és középre kormányozni a liberálisok hajóját (plusz: az SZDSZ az igazi polgári párt).

Kezdjük a múlttal, pontosabban a közelmúlttal. Ahogy látom, az valóban nincsen az SZDSZ-ben megnyugtatóan lezárva. A párthoz közel álló politikai elemzők általában közhelyekkel áttatják magukat. Olyasfélékkel, mint hogy a párt hibát követett el, amikor koalícióra lépett a szocialistákkal (kisebbik része szerint nem), meg hogy Horn Gyula folyamatosan megalázta az SZDSZ-t, amúgy pedig a koalícióba csak az ország sorsáért érzett felelősségtudat vitte a liberálisokat.

Legyünk világosak: az SZDSZ azért lépett be a kormányba, mert hatalomra akart kerülni, ami teljesen normális és helyes magatartás. A politikai pártok azért dolgoznak, hogy kormányozhassanak, ennek a szakmának ez a lényege. Azt pedig, hogy Horn hányszor alázott, megint csak nehéz volna eldönteni, hasonlóan ahhoz, hogy vajon őt hányszor oktatta ki koalíciós partnere.

Ami biztos: az SZDSZ nagyon rosszul jött ki a kormányzásból. Nem segítettek rajta a vegyes pártirányítású tárcák, mert nem különült el, melyik párt miért felelős, min hagyja ott a nyomát. Rosszul jött a Tocsik-ügy, amiből nehezen lehetne kimagyarázni, hogy elsősorban szocialista buli volt. Ezek után nyilván nem volt szerencsés a „Hogy tartsuk a jó irányt” című kampányüzenet sem.

Azzal azonban kár bárkinek áttatnia magát, hogy kitörölhető az SZDSZ történetéből és tudatából az MSZP-vel töltött négyéves házasság. Akkor meg annak felbomlása után kár tovább szomorkodni: vajon kellett-e ez nekünk?

A legfrissebb közvélemény-kutatások szerint az SZDSZ támogatottsága most legfeljebb öt százalék körüli. A párt célja világos: visszakerülni tíz százalék fölé. Ehhez nyilvánvalóan önálló értékrendet, stílust és arcot kell mutatni. Téves felfogás volna viszont mindezt valakikhez képest felvázolni. Ezért nem szerencsés például a választásokkor zseniális, mára viccekké kopott polgár kifejezés kicsempészése a Fidesz szótárából. Valószínűleg nem vezet egekbe szökő népszerűséghez a két nagy párt folyamatos támadása sem: célszerűbb kettőből

egyét kiválasztani, nyilván célszerűbb azt bírálni, amelyik éppen hatalmon van. Nagyobb lehet a hozadéka.

A szocialisták kimondott célja a Fidesz leváltása. Láthatóan a szabad demokratáké is. Az MSZP és az SZDSZ ellenzékben többet van egy véleményen (és éppen a legfontosabb gazdasági kérdésekben), mint áll vitában. A két párt értékrendje viszont igen messze áll egymástól számos területen. Így tehát van mozgástere az SZDSZ-nek, de nem feltétlenül középén. Elég a Fidesz 1994-es kudarcára gondolnunk vagy az MDNP sorsára. Az elégedetlen választó (számuk a felmérések szerint egyre nő) arra kíváncsi: ki akar változást. Ez tehát a legfontosabb egy párt sikere szempontjából, a többi másodrendű.

Ha ismét kormányra akarnak kerülni (és lehet-e más célja annak, aki politizál?), a szabad demokratáknak most keveset kellene beszélni (kommentálni), annál többet cselekedni a háttérben. Építkezni, újraépíteni a párt támogatói körét és majdani szavazótáborát. Különbözni az MSZP-től, de úgy, hogy azt a választó maga vegye észre, ne folyamatosan mondogassák neki.

Idő. Az még van erre a munkára. Tér. Az pedig egyre nagyobb lesz. Aki győzni akar, töltse be.

**SZOMBATHY PÁL**